

Tauluja kaupungin kokoelmista

Kotiseutukeskuksessa salin seinillä olleet taulut olivat yksityisen henkilön omistamia ja vain sijoitettuna katseltaviksi. Huhtikuussa 2008 omistaja vei taulut pois ja seinät jäivät tyhjiksi.

Varkauden taidemuseo ojensi auttavan kätensä taidemuseon intendentti Sinikka Miettisen myötävaikutuksella. Kesäkuussa oli Kotiseutukeskuksen sijoitettuna kuusi Varkauden kaupungin taide-teosta. Ohessa on teoksista kuvat tekijätietoineen.

Mielenkiintoisimmaksi muodostui Jalmari Tirkkosen kaksi työtä, Sahan palo 1918 ja Pirtinvirran vanha silta. Ennestään Kotiseutukeskuksessa oli Jalmari Tirkkosen lapsilta, Ullalta ja Veliltä, Varkaus-seura ry:lle lahjoitettu taulu Pirtinvirran silta sekä Veli Tirkkosen v. 2005 lahjoittamat kaksi isänsä maalausta.

Jalmari Tirkkosen töitä kaupungin kokoelmista

Tarkastelimme Veli Tirkkosen kanssa Kotiseutukeskuksessa olevia hänen isänsä maalauksia. Ensimmäisenä kohteena oli v. 1941 maalattu Sahan palo 1918. Työn taustalle kiinnitetyssä teostietolomakkeessa on merkintä, että maalaus on lahjoitettu museolle v. 1976. Maalauksen takana lukee mustalla maalilla tai tussilla käsialakirjoituksella kirjoitettuna Sahan palo 1918.

Veli Tirkkosen on kuitenkin sitä mieltä, että nimi on väärin. Sen pitää olla Sahan palo 1941. Hän oli keskustellut asiasta veteraanitovereidensa Tauno Niemen ja

Veikko Kolarin kanssa, jotka muistivat sahan palaneen joko 3. tai 5. 9.1941. Miehet lähtivät sotaväkeen 10.9., jolloin Veli Tirkkonen oli jo Kannaksella. Jalmari Tirkkonen oli käynyt katsomassa sahan paloa, ja merkinnyt näkemänsä muistiin. Sen hän sitten oli kuvannut maalauksessaan. Työn hän oli myöhemmin lahjoittanut palokunnalle. Kuka tekstin on taulun takapuolelle kirjoittanut, ei Veli Tirkkosella ole tiedossa..

Toinen taidemuseon kokoelmista oleva työ on "Pirtinvirran vanha silta" 1910 - 1945. Takana on käsialakirjoituksella teksti: Tämä taulu kuuluu Beda Tirkkoselle. Lisäksi taustapuolella on teksti: Warka-

us Pirtinvirta, rakennettu 1893, purettu 1926, vuosiluvat vielä toiseenkin kertaan ja alleviivattuina. Teostietolomakkeessa on merkintä: Osto 700,- (1976) SAVON MUSEO VARKAUS. Veli Tirkkonen kertoo isänsä maalanneen taulun sisarelleen Lida Väinäselle v. 1910, jolloin silta oli vielä olemassa. Veli Tirkkosen äidin siskon tyttö, joka oli syntynyt talussa näkyvässä Paloharjussa, pyysi kopiota taulusta. Siltaa ei enää ollut olemassa, ja Jalmari Tirkkonen maalasi taulun aikaisemmin maalaamastaan taulusta v. 1945. Veli Tirkkosen äiti pyysi myöhemmin taulun Kotkasta sisarensa tytöltä itselleen, sillä hänellä ei ollut sellaista taulua. Varkaudessa oleva työ on siis 'kopio', kuten Veli

Jalmari Tirkkonen (1888-1953). Sahan palo vuonna 1918, öljy vanerille. Varkauden kaupungin kokoelma.

Jalmari Ruokokoski (1886-1936) Kuvaus hammaspotilaista, 1924, värietsaus. Varkauden kaupungin kokoelma.

Tirkkonen toteaa. Historiallinen kuva niin sillasta kuin takana näkyvistä rakennuksistaakin!

Lahjoituksia Varkaus-seura ry:lle

Varkaus-seura ry sai lahjoituksena Ulla Tirkkoselta ja Veli Tirkkoselta heidän isänsä Jalmari Tirkkosen v. 1949 maalaaman taulun Pirtinvirran silta. Tämä on kuin jatkoa kaupungin taidekokoelmien vastaavalle työlle. Silta on uudempi, ja niin se kuin rakennukset sillan Taulumäen puoleisella rannallakin ovat mo-

nelle varkautelaiselle tuttuja. Veli Tirkkonen harrastaa valokuvausta, ja hänen tarkka silmänsä huomasi, että viereisellä seinällä oleva Eero Hyvärisen teos Pirtinvirran ranta vanhan maantiesillan eteläpuolelta n. v. 1910 Varkaus-seura ry:lle 50-vuotislahjaksi lahjoittama pastelliteos on kuvattu kohdasta, josta olisi myös sillan voinut maalata. Työt on asetettu Kotiseutukeskuksen seinille juuri sillä tavoin, aivan sattumalta.

Veli Tirkkonen lahjoitti v. 2005 kaksi isänsä maalausta Varkaus-seura ry:lle. Molemmat ovat nimeämättömiä. Toinen kuvaa polkua metsässä. Se on maalattu v. 1952. Toisessa on kuvattu puita rannalla. Se on maalattu v. 1953. Veli Tirkkosen mukaan molemmat työt, kuten useimmat hänen isänsä luontoaiheisista maalauksista, ovat tunnelmakuja Varkauden tai lähiympäristön luonnosta. Hänen isälään oli tapana liikkua taskussaan kynä ja lehtiö, johon hän merkitsi muistiinpanoja näkemästään.

Kotiseutukeskuksessa olevat Jalmari Tirkkosen teokset ovat pääosin luontoa kuvaavia. Hän maalasi kyllä muutakin, kuten Sahan palo osoittaa. Myös rakennuksia hän maalasi, niitähän on kuvattuna myös Pirtinvirran silta -teoksissa. Soisalo-opiston rahtorin kansliassa on maalaus, jossa on kuvattuna sekä kansalaisopisto että kuvattuna harvinainen Kreetta Haapasalon punainen mökki. Teos on kaupungin kokoelmista.

- Jalmari Tirkkonen maalasi myös asetelmia, muotokuvia ja lähes mitä vain näkemänsä tai häneltä 'tilattua', jos hän aiheesta kiinnostui. Hän oli tuottelias ja monipuolinen taiteilija! toteaa Veli Tirkkonen isästään.

Jalmari Tirkkonen oli Varkaudessa suurimman ajan elämästään elänyt maalari, joka harrasti myös öljyväreillä maalaamista. Ohessa on hänen poikansa Veli Tirkkosen kirjoittama henkilökuva isästään.

Kuva: Juhani Ollikainen

Vasemmalla Pirtinvirran silta, oikealla kaupungin kokoelmiin kuuluva Pirtinvirran vanha silta ja keskellä taiteilijan poika Veli Tirkkonen.

**Teksti: Sirpa Ollikainen
Taulujen kuvat: Ari Kankkunen**